

zij echter zal opbloeien, zooals dit, om een voorbeeld te noemen, o.a. reeds in de moderne muurschildering geschiedt, is wel zéker....

* * *

Dat Sluijters, — ik wil dit, zonder verder aan deze beschouwing een détail-bespreking toe te voegen, nog even vastleggen, — een buitengewoon knap portrettist is (het portret zal, door welke toekomst heen, altijd blijven bestaan !) bleek ook hier. De tentoongestelde beeltenissen zijn sterk levend en sprekend. Zij hebben karakter. Wat wil men meer?.... zal men vragen. En, schuchter weliswaar, want ook zijn bewondering is hier groot (behalve bij 't portret van Jan Musch, waar het karakter in de caricatuur dreigt te verloopen) en 't klinkt wat gezocht, stamelt de criticus: „Misschien wat minder spreken en wat méér zwijgen van het uiterlijk type opdat het diepere wezen van den geportretteerde béter, door de stilte heen, tot ons komen kan?”

Ook hier heeft men het dichterwoord, dat tevens als besluit van hetgeen ik over Sluijters meende te moeten opmerken, dunkt mij, goed op z'n plaats is, te gedenken:

„De stille krachten zullen 't eenmaal winnen....”

A. E. v. D. T.

MEDAILLES VAN HUIB LUNS.

Er komt weder belangstelling voor de medaille. Men ziet haar terugkeeren als herinneringsstuk ter herdenking van een jubileum, ter eering van een persoon. En het zijn niet alleen de beeldhouwers die zich met dit onderdeel hunner kunst bezig houden, maar ook de grafische kunstenaars, wat niet zoo heel vreemd is, want door den aard van het medaille-relief staat dit tusschen beeldhouwwerk en gravure in.

Trouwens de eerste italiaansche medailles werden ook door teekenaarschilders ontworpen en uitgevoerd, en de stichter van de italiaansche medailleerkunst was de schilder Pisanello, die in 1438 uit Verona verbannen te Ferrare een intocht van den byzantijschen Keizer Paleologus zag, en als eerste medaille de beroemde Paleologus-medaille maakte, die hij voluit teekende: opus Pisani-Pictoris, en hij blijft de toevoeging „schilder” op al zijn medailles te voeren.

Van Pisanello's besten navolger Matteo de' Pasti, ook van Verona, is bekend dat hij oorspronkelijk miniaturist was, en van dien beroemden medailleur die 't prachtige portret van Sigismond Pandolphe Malatesta en zijn vrouw Isotta Rimini maakte, wordt geschreven dat hij in alle kunsten ervaren was.

Uit dezelfde school is de maker van de portret-medaille van Colleone: Guidirani, eveneens schilder.

Onder de titels die Sperandio (Sperandio di Bartolomeo di Sperandio Savelli) zelf voert is naast die van goudsmid, bronsgieter, beeldhouwer, architect en militair ingenieur, ook die van schilder. Zijn medaille van Carlo Quirini is dan ook bijzonder schilderachtig (1472).

De toscaansche medailleurs uit Florence met Niccolo Fiorentino aan het hoofd zijn vooral goudsmiden en hebben als graveurs een bijzondere begaafdheid voor de medaille en hetzelfde kunnen wij zeggen van de medaillegieters uit de scholen van Mantua en Venetië; terwijl in de 16e eeuw, de goudsmid Benvenuto Cellini als medailleur uitblonk. En zien wij het werk van Leone Leoni (1509—1590) uit Arezzo, dan valt het op dat zijn medailles dagteekenen uit den tijd dat hij graveur was, en toen grooter beeldhouwwerk zijn tijd en talent in beslag namen, hij geen medailles meer maakte.

En een der meest vruchtbare medailleurs der 16e eeuw, Pastorino de' Pastorini uit Sienna (1508—1592) was gl a s-s c h i l d e r.

Zoo zien wij dus dat in het land der medailles, in Italië, het meer nog de schilder-graficus, dan de beeldhouwer was, die medailles maakte, en misschien is het zijn meerdere kennis van het vlak, zijn strakker zien naar het profiel, die hem, vooral in de portret-medaille een zekere vrijmoedigheid geeft, die de beeldhouwer niet aandurft.

Deze inleiding leek mij niet overbodig omdat men het allicht wat vreemd zou vinden dat een schilder-teekenaar als Huib Luns zich in den laatsten tijd nog al met het maken, snijden van medailles heeft bezig gehouden, en het zijn voornamelijk de gietmedailles die zijn bijzondere voorliefde hebben.

Er is een essentieel verschil tusschen s l a g-medailles en g i e tmedailles.

Voor de slag-medaille wordt een relief geboetseerd op meer dan ware grootte, en het afgietsel daarvan wordt dan door middel van de reduceermachine, verkleind tot op de ware maat, waarop dan de stempel wordt gemaakt. Nu is de verklein- of diminueermachine wel zóó volmaakt dat men er een uiterste verfijning mee kan krijgen, zooals trouwens de fransche medailleurs als Chaplin en Roty dit vermochten; maar de accuratesse van de machine bracht ook iets „te moois” te zoets in de medaille, omdat alle persoonlijkheid die nog misschien in het vergrootte relief zat, door de verkleining tot nagenoeg niets was teruggebracht.

Feitelijk kan dan ook geen kunstwerk op vergrootte of verkleinde schaal gemaakt worden, het deugt eigenlijk alleen op één schaal.

Voor massa-productie zal echter de slag-medaille noodzakelijk zijn en zeker blijven bestaan; het is dan alleen de zaak, een compromis te treffen tusschen de hand en de uitvoerende machine.